

Vegetační a floristické poměry v okolí Slatinského a Hostavického potoka ve východní části Prahy

Die Vegetations- und floristische Verhältnisse in der Umgebung von Slatinský und Hostavický Baches östlich von Prag (Mittelböhmen)

Vítězslav J a r o š

Veronské náměstí 330, 109 00 Praha 10

Abstract

Plant communities and flora of wetlands in the basins of the Slatinský and Hostavický potok brooks in Prague are described. The following plant communities were recorded in the studied area: mesic meadows of the alliances *Alopecurion pratensis*, *Calthion* and *Molinion*, and their transition communities to the alliance *Arrhenatherion*. The large area of the wetlands is covered with reed communities of the association *Phragmitetum communis*, communities of tall sedges (the associations *Caricetum gracilis*) and communities of the association *Phalaridetum arundinaceae*. In the studied area, the following significant taxa were recorded: *Rumex sanguineus*, *Juncus inflexus*, *Ranunculus sceleratus*, *Carex nigra*, *C. vesicaria*, *Serratula tinctoria*, *Succisa pratensis*, *Colchicum autumnale* and *Eleocharis palustris*. On the other hand, several ruderal species are spreading here: *Solidago gigantea*, *Tanacetum vulgare*, *Dipsacus sylvestris*, *Aster novi-belgii*, *Reynoutria japonica*, *Juncus tenuis*, *Cardaria draba*, and along the Hostavický potok brook *Heracleum mantegazzianum*. The current vegetation of the wetlands is compared with a wet meadow in the floodplain of the Rokytka Brook near Říčany (SE of Prague). Plant communities occurring here are well-developed and belong mainly to the alliance *Molinion*, association *Molinietum caeruleae*. Several taxa rare in this region or listed in Black and Red List of the Czech Flora were recorded here: *Gentiana pneumonanthe* (C2), *Iris sibirica* (C2), *Dactylorhiza majalis* (C3), *Trollius altissimus* (C3), *Primula veris* subsp. *veris* (C4), and *Eriophorum angustifolium*.

K e y w o r d s : Central Bohemia, floristics, phytocoenology, vegetation, wetlands communities

N o m e n k l a t u r a : Moravec et al. (1995), Neuhauslová & Kolbek (1982)

Méně narušené mokré až bažinné luční porosty se na východním území hlavního města vyskytují pouze místy v údolních nivách nezatrubněných částí potoků. Původním blízká společenstva řádů *Molinietalia*, *Magnocaricetalia* a *Phragmitetalia* a jejich kontaktní porosty byly studovány v povodí Slatinského a Hostavického potoka ve východní části území Prahy 10. Neobhospodařované pozemky vlastní převážně soukromí majitelé, kromě VKP „Mokřady Triangl“ v Praze-Hostivaři, pronajatého pozemkovým spolkem Botič-Rokytka, ČSOP Praha 10. Postupující sukcese, pronikání agresivních ruderálů a

neofytů z okolních polí, cest a naspů železničních tratí, roční výkyvy v hydrologických poměrech spolu s častým narušováním půdního profilu ovlivňují a mění zdejší poslední zbytky dosud zachovalých mokřadních společenstev. Výsledky výzkumu vegetace a květeny v povodí Slatinského a Hostavického potoka umožní v budoucnu mj. srovnávání vývoje a skladby jejich vegetace s porosty vlhkých až čerstvě vlhkých niv ostatních pražských potoků (Jaroš 1997).

Metodika

Fytotenologické snímky byly na jednotlivých lokalitách zaznamenány metodou curyško-montpelliérské školy za použití sedmičlenné Braun-Blanquetovy stupnice dominance a abundance. Pro orientaci ve studovaném území byly použity základní mapy ČSSR v měřítku 1 : 10 000: listy 12-24-24, 12-24-23, 13-31-06 a v měřítku 1 : 25 000: 12-244 Praha-východ, 13-311 Říčany. Zkratka HJ značí uložení dokladové položky druhu v herbáři autora.

Přírodní poměry

Geologický podklad studovaného území tvoří většinou prvohorní ordovické břidlice souvrství bohdaleckého, černínského a královského, překryté písčito-hlinitými sedimenty. Mezi seřaďovací nádražím Vršovice, zastávkou Strašnice (Poubová 1976) a „Trianglem“ jsou zastoupeny žilné horniny – minety. Na plošinách převládá hnědozem, nivu potoků vyplňují nevápnité, místně mokré glejové půdy. Klimaticky náleží území do teplé oblasti T2 (Quitt 1971) s průměrnou roční teplotou vzduchu 8,4 °C a ročním úhrnem srážek 535 mm. Nedostatek vody se zde projevil v roce 2001 a zvláště v roce 2003 vlivem mimořádně suchého konce jara a velmi teplého léta. Výška hladiny vody v „jezírku“ ve VKP „Mokřady Triagl“ i v rybníce „Slatina“ na Hostavickém potoce v Dubči byla velmi nízká. Po stránce geomorfologické je krajina mírně zvlněná a náleží do okrsku I-1c Úvalská plošina (Balatka 1985). Z hlediska fyto geografického se nachází v jihovýchodním prostoru podokresu 10a. Pražská kotlina. Původní přirozený vegetační kryt zde tvořily lipové doubravy, podél potoků se rozkládaly olšiny a ve sníženinách společenstva mokřadů a slatin (Moravec et al. 1991). Mokřadní charakter území připomínají používaná místní jména např. V Rybníčkách, Slatina, Na Slatinách, Ke Slatinám, Mokřanská, Strašnice, názvy ulic U staré studánky a K pramenu v Praze-Dubečku, i zákresy vodních ploch na mapách II. vojenského mapování z let 1810 až 1866. Dříve „rozsáhlé bažiny“ na dnešním území Strašnic, Malešic, Dubče a Štěrbohol připomněl Hrubeš (1982). Zanikající prameništění louku u Dubečku popsal Řezáč (1999), květena a vegetaci mokřadních biotopů Slatinského potoka zhodnotil Jaroš (1998a, 2000, 2001). Palek sbíral v minulosti (1963) v Hostivicích na mokřinách „u rákosin směrem od obce k Rokytce“ *Carex cyperoides* a „na vlhkých písčínách u rákosin blíž Rokytky“ *Centaurium pulchellum* (Palek 1977). Oba druhy se zatím nepodařilo ověřit. Zoologický průzkum VKP „Mokřady Triagl“ provedli Lišková (2000) a Keruš (2000).

Povodí Slatinského potoka

Prameniště Slatinského potoka se rozkládá v severovýchodním prostoru Rabakovské silnice, SZ od kóty 266 v nadmořské výšce 258 metrů v Praze-Hostivaři. Tvoří jej zruderalizovaná louka (úpravy v minulosti) s mozaikovitě rozloženými druhy společenstev řádu *Molinietalia* a při okraji s rozšiřujícími se rákosinami. Z diagnostických taxonů čerstvě vlhkých až mokřých stanovišť roztroušeně přetrvávají *Alopecurus pratensis*, *Sanguisorba officinalis*, *Cirsium canum*, *Stachys palustris*, *Deschampsia cespitosa*, *Symphytum officinale*, *Eleocharis palustris* a *Valeriana officinalis*. Početnější zastoupení vykazují druhy ruderální a zavlečené – *Solidago gigantea*, *Cirsium arvense*, *Calamagrostis epigejos*, *Dipsacus sylvestris*, *Lathyrus tuberosus*, hojnější *Melilotus officinalis* než *M. albus*, *Chamerion angustifolium*, *Matricaria maritima* subsp. *inodora*, *Aster novi-belgii*, *Epilobium* cf. *ciliatum* a *Elytrigia repens*. Floristicky chudší společenstvo pramenné plochy potoka u bahnitě stružky, s dominantní *Juncus inflexus*, charakterizuje následující fytoocenologický snímek:

Sn. 1: pramenná plocha Slatinského potoka SV od silnice Rabakovská a SZ od kóty 266, 20 m², 4° JZ, 19. 5. 2004, doplněno 6. 7. 2004.

E₁ (90 %): *Juncus inflexus* 3, *Juncus effusus* 2, *Carex vulpina* 2, *Eleocharis palustris* 2, *Phalaris arundinacea* 1, *Potentilla reptans* 1, *Alopecurus pratensis* 1, *Ranunculus repens* 1, *Potentilla anserina* 1, *Pimpinella saxifraga* 1, *Elytrigia repens* 1, *Rumex acetosa* 1, *Cirsium canum* +, *Juncus articulatus* +, *Inula britannica* +, *Carex hirta* +, *Poa trivialis* +, *Achillea millefolium* +, *Calamagrostis epigejos* +, *Solidago gigantea* +, *Melilotus officinalis* +, *Galium album* +, *Rumex crispus* r;

E₀ (15 %): *Brachythecium rutabulum* 2.

Mimo snímek: *Typha latifolia* +, *Phragmites australis* +, *Dipsacus sylvestris* +, *Tussilago farfara* +, *Odontites verna* +, *Aster novi-belgii* +, *Cirsium vulgare* r.

Druhá prameništění louka při okraji lesa v poloze „Za vodárnou“, západně od kóty 266 zanikla při budování sběrné kanalizace v roce 2000. Dnes zarůstá ruderální vegetací. Z dominantních druhů se na lokalitě uplatňují a šíří *Calamagrostis epigejos*, *Tanacetum vulgare*, *Solidago gigantea*, *Dipsacus sylvestris*, *Potentilla reptans*, *Urtica dioica*, *Aster novi-belgii*, *Helianthus tuberosus* a *Tussilago farfara*. V minulosti přítomná mokřadní až mezofilní společenstva zde dosud připomínají *Alopecurus pratensis*, *Deschampsia cespitosa*, *Rumex crispus*, *Juncus inflexus*, *J. effusus*, *Ranunculus repens*, *Carex vulpina*, *C. hirta*, *Pimpinella major*, *Inula britannica*, *Symphytum officinale*, *Holcus lanatus*, *Malachium aquaticum* při lese, na sušších okrajích *Odontites verna* a *Euphorbia esula*. Z indikačních druhů rákosin se před narušením porostů vyskytovaly dosti hojně *Typha latifolia*, *Epilobium hirsutum*, *Glyceria fluitans*, *Polygonum amphibium*, *Lycopus europaeus*, blízko zarůstajícího pramene *Alisma plantago-aquatica*, *Eleocharis palustris* a *Calystegia sepium*. Z vysazených dřevin byly na ploše ponechány *Cerasus avium*, *Juglans regia*, *Alnus glutinosa*, *Laburnum anagyroides*, *Fraxinus excelsior*, *Salix fragilis*, *S. caprea*, *S. alba*, *Populus nigra* a *Betula pendula*.

Převážná část koryta Slatinského potoka, kromě prameniště, lesního komplexu, území VKP „Mokřady Triangl“ mezi železničními tratěmi, a mokřadu „Na Slatinách“ v Praze-Strašnicích, byla zatrubněna. Délka potoka je 4,3 km, do Botiče se vlévá v nadmořské výšce 220 metrů západně od Jižní spojky.

Slatinský potok směřuje nevýrazným korytem na jihozápad mladým lesem do prostoru VKP „Mokřady Triangl“. Lesní porost byl vysazen na původně mokřých až bažinatých loukách za účelem ozdravení převážně urbanizovaného prostoru, skladba dřevin byla zvolena dosti rozumně s ohledem na patričníou druhovou příslušnost. Stromové patro zde tvoří skupinově vysazené *Quercus robur*, *Tilia platyphyllos* a *T. cordata*, roztroušené *Acer psedoplatanus*, *Fraxinus excelsior*, *Betula pendula*, *Larix decidua*, *Pinus sylvestris*, *Pinus strobus*, *Picea abies*, *Ulmus laevis*, *Quercus petraea* a *Q. rubra*. V keřovém patře převládá *Tilia cordata* s dosti hojným bezem černým a ptačím zobem. Sušší lesní lem dotváří *Swida sanguinea*, *Rosa canina*, *Euonymus europaea* a místy *Grossularia uva-crispa*. Na vlhkém severním okraji lesa blíž potoka se ojediněle vyskytuje *Malachium aquaticum* a *Angelica sylvestris*, jihovýchodně od kóty 246 přežívá menší kolonie řepíku *Agrimonia eupatoria*.

Západní okraj lesa při panelové cestě obsazuje mladá podmáčená připotční olšina s dominantní *Alnus glutinosa* a vtroušenými *Salix fragilis* a *Fraxinus excelsior*. V keřovém patře je dosti hojný *Sambucus nigra*, v bylinném *Urtica dioica*, *Poa nemoralis* a *Galium aparine*. Toto společenstvo svazu *Alnion incanae* charakterizuje fytoocenologický snímek 2:

Sn. 2: mladá olšina na Z okraji lesa při panelové cestě blíž kóty 246, 50 m², 0°, 22. 5. 2003.

E₃ (70 %): *Alnus glutinosa* 4, *Salix fragilis* +, *Fraxinus excelsior* +;

E₂ (2 %): *Sambucus nigra* 1, *Ligustrum vulgare* r;

E₁ (90 %): *Urtica dioica* 3, *Poa nemoralis* 3, *Galium aparine* 2, *Ficaria bulbifera* 1, *Veronica hederifolia* 1, *Geum urbanum* 1, *Lysimachia nummularia* +, *Ranunculus repens* +, *Malachium aquaticum* +, *Equisetum arvense* +, *Glechoma hederacea* +, *Fraxinus excelsior* juv. +;

E₀ (20 %): *Rhytidadelphus squarrosus* 2, *Brachythecium rutabulum* +.

Mimo snímek: *Pyrus pyraeaster* +, *Acer negundo* r, *Robinia pseudacacia* r.

V menší olšině ZJZ od kóty 246 byly zaznamenány, kromě rostlin uvedených ve snímku 2, *Deschampsia cespitosa*, *Calystegia sepium*, *Poa trivialis*, *Lycopus europaeus*, *Chelidonium majus*, *Anthriscus sylvestris*, *Taraxacum* sect. *Ruderalia*, *Phalaris arundinacea*, *Potentilla reptans* a *Senecio fuchsii*.

Bažinatý prostor mezi panelovou cestou a polem zarůstá rákosinou, obohacenou navíc druhy okolních neudržovaných stanovišť – snímek 3:

Sn. 3: rákosina při panelové cestě asi 40 m SSZ od kóty 246, 16 m², 0°, 22. 5. 2003.

E₁ (80 %): *Phragmites australis* 4, *Calystegia sepium* 2, *Urtica dioica* 1, *Solidago gigantea* 1, *Galium aparine* +, *Ballota nigra* +, *Poa trivialis* +, *Poa annua* +, *Trifolium repens* +, *Aster novi-belgii* +, *Cirsium arvense* r, *Dipsacus sylvestris* r;

E₀ (5 %): *Hypnum cupressiforme* 1.

Mimo snímek: *Tanacetum vulgare* +.

Mezi zarůstajícím polem, panelovou cestou a železniční tratí navazuje na olšinu registrované území (MHMP – 40050/OŽP/V-710/00/Blh ze dne 29. 9. 2000) – VKP „Mokřady Triangl“. Podél původního koryta potoka k tělesu železniční tratě se zachoval pás vrbiny svazu *Salicion triandrae* se starými, liniově rozloženými, vícemennými vrbami *Salix fragilis* a ojedinělými keři *Crataegus monogyna*, *Symphoricarpos albus* a *Ribes rubrum*. K dominantám bylinného patra zde patří *Urtica dioica*, *Galium aparine*, *Chaerophyllum temulum* a *Geum urbanum*, roztroušené jsou *Poa trivialis*, *Heracleum sphondylium*, *Polygonum amphibium*, *Potentilla anserina*, *Malachium aquaticum* a *Anthriscus sylvestris*.

Pravostranné i levostranné travnaté plochy podél potoka charakterizují mozaikovitě rozložená společenstva vlhkých až mokrých stanovišť. Sušší slunné okraje obsazují mezotermní porosty s roztroušenými teplomilnými prvky a pronikajícími agresivními plevely z okolních polí, ze zahrádkářské kolonie, komunikací a travnato-keřnatého svahu železniční tratě. Mokrý a místy bažinatý pravostranný úsek potoční nivy podél „hlavatých“ vrb zaujímá floristicky chudé společenstvo s leskníci rákosovitou asociace *Phalaridetum arundinaceae* – snímek číslo 4.

Sn. 4: bahňatý JZ okraj pravostranné nivy u cesty podél náspu železniční tratě do Malešic, 16 m², 0°, 22. 5. 2003.

E₁ (75 %): *Phalaris arundinacea* 4, *Urtica dioica* 2, *Rumex crispus* 1, *Alopecurus geniculatus* +, *Lysimachia nummularia* +, *Galium aparine* +, *Elytrigia repens* +, *Calystegia sepium* +, *Cirsium arvense* r, *Carex vulpina* r.

Lesknícový porost na pravé straně potoční nivy hraničí ostře s psárkovým společenstvem asociace *Alopecuretum pratensis*, charakterizovaným dominantními druhy *Deschampsia cespitosa* (vytváří buly), *Carex vulpina* a *Alopecurus geniculatus*. Vegetační hodnotu porostu naznačuje fytoecologický snímek číslo 5. Navazující podmáčený levostranný úsek louky se vyznačuje převahou druhů *Poa palustris*, *Carex hirta* a *Alopecurus pratensis*, vzácně až ojediněle se vyskytujícími *Betonica officinalis*, *Caltha palustris*, *Equisetum palustre*, *Cirsium oleraceum* a *Selinum carvifolia*. Skladba a příslušnost k asociaci *Angelicocirsietum oleracei* je doložena fytoecologickým snímkem číslo 6.

Sn. 5: mokrá pravostranná část potoční nivy, asi 10 m V od cesty podél náspu železniční tratě do Malešic, 16 m², 0°, 22. 5. 2003.

E₁ (95 %): *Deschampsia cespitosa* 4, *Carex vulpina* 2, *Alopecurus geniculatus* 2, *Potentilla anserina* 1, *Rumex crispus* 1, *Geranium pratense* 1, *Urtica dioica* 1, *Phalaris arundinacea* 1, *Solidago gigantea* 1, *Alopecurus pratensis* +, *Poa trivialis* +, *Glechoma hederacea* +, *Rumex sanguineus* +, *Ranunculus repens* +, *Calystegia sepium* +, *Epilobium hirsutum* r, *Taraxacum sect. Ruderalia* r, *Lysimachia vulgaris* r;

E₀ (3 %): *Brachythecium rutabulum* 1, *Rhytidadelphus squarrosus* +.

Mimo snímek: *Dipsacus sylvestris* r, *Chenopodium polyspermum* r.

Sn. 6: mokrá levostranná část potoční nivy V od podjezdu železniční tratě do Malešic, 16 m², 0°, 22. 5. 2003.

E₁ (90 %): *Poa palustris* 3, *Carex hirta* 3, *Alopecurus pratensis* 2, *Solidago gigantea* 2, *Carex vulpina* 1–2, *Rumex crispus* 1, *Potentilla reptans* 1, *Urtica dioica* 1, *Geum urbanum* 1, *Galium uliginosum* +, *Juncus effusus* +, *Deschampsia cespitosa* +, *Cirsium canum* +, *Holcus lanatus* +, *Glechoma hederacea* +, *Scirpus sylvaticus* +, *Ranunculus acris* +, *Agrostis stolonifera* +, *Galium aparine* +, *Dactylis glomerata* +, *Caltha palustris* r, *Equisetum palustre* r, *Betonica officinalis* r, *Taraxacum* sect. *Ruderalia* r;
 E₀ (<3 %): *Brachythecium rutabulum* 1, *Rhytidadelphus squarrosus* +.
 Mimo snímek: *Selinum carvifolia* +, *Cirsium oleraceum* r, *Epilobium hirsutum* r.

Sušší až čerstvě vlhké okrajové části louky se starší zatravnělou navážkou ve středním úseku pokrývá mezofilní společenstvo asociace *Arrhenatheretum elatioris* – fytoecologický snímek číslo 7. Charakter porostu určují diagnostické druhy teplých a suchých stanovišť, agresivní plevely a neofyty. Plošně se silně prosazují *Aster novi-belgii*, *Tanacetum vulgare*, *Dipsacus sylvestris*, *Echinops sphaerocephalus* a *Helianthus tuberosus*, podél železniční tratě se šíří *Lathyrus tuberosus* a *Cardaria draba*. Z blízkých zahrádek a okolí zplahněly (byly zavlečeny) *Armoracia rusticana*, *Aquilegia vulgaris*, *Ribes nigrum*, *Syringa vulgaris* a *Castanea sativa*.

Sn. 7: sušší okraj louky u panelové cesty V od podjezdu železniční tratě do Malešic, 16 m², 0°, 22. 5. 2003.
 E₁ (90 %): *Poa pratensis* 3, *Arrhenatherum elatius* 2, *Alopecurus pratensis* 2, *Cirsium canum* 1–2, *Holcus lanatus* 1, *Dactylis glomerata* 1, *Geranium pratense* 1, *Veronica chamaedrys* 1, *Vicia angustifolia* 1, *Trifolium repens* 1, *Lotus corniculatus* +, *Galium verum* +, *Rumex crispus* +, *Cerastium holosteoides* +, *Achillea millefolium* +, *Agrostis stolonifera* +, *Galium album* +, *Carex vulpina* +, *Potentilla anserina* +, *Vicia tetrasperma* +, *Plantago lanceolata* +, *Stellaria graminea* +, *Epilobium montanum* +, *Elytrigia repens* +, *Taraxacum* sect. *Ruderalia* +, *Aster novi-belgii* +, *Solidago gigantea* r, *Cichorium intybus* r;
 E₀ (5 %): *Brachythecium rutabulum* 2.
 Mimo snímek: *Hypericum perforatum* +, *Falcaria vulgaris* r, *Tragopogon pratensis* r.

Pod náspem železniční tratě Praha – Benešov, na uměle vytvořené části koryta Slatinského potoka, byla v roce 2005 vybagrována bahnitá tůňka „jezírko“, zarůstající orobincem *Typha latifolia*. Méně se uplatňoval rákos *Phragmites australis* a chřastice *Phalaris arundinacea*. Dnes na jejím okraji vzácně přežívají původně hojně indikační rostlinné druhy společenstev zamokřených půd a pobřežních porostů – *Eleocharis palustris*, *Glyceria fluitans*, *Myosotis palustris*, *Equisetum fluviatile*, *Lycopus europaeus*, *Ranunculus sceleratus*, *Epilobium hirsutum*, *Alopecurus geniculatus*, *Juncus compressus*, *J. effusus*, *J. inflexus*, *Polygonum amphibium*, *Filipendula ulmaria*, *Myosoton aquaticum* a *Carex ovalis*, na podmáčených místech ještě *Juncus conglomeratus*, *Poa trivialis*, *Scirpus sylvaticus* a *Carex vulpina*.

Rekultivované navážky podél hranice „jezírka“ se příkře svažují (výška 5 metrů) k vodní hladině. Východní plošina byla osazena mladými dřevinami – *Sorbus torminalis*, *Populus alba*, *Acer pseudoplatanus* a *Betula pendula*, západní strana akátem *Robinia pseudacacia*. Z keřů zde rostou *Crataegus monogyna*, *Sambucus nigra*, *Rosa canina*, *Cornus sanguinea* a *Ribes rubrum*. Sukcesí obnovené bylinné patro východní navážky náleží do společenstva xerofilnější asociace *Arrhenatheretum elatioris* se zavlečenými plevely. Vegetační skladbu

a příslušnost charakterizují dominantní druhy *Arrhenatherum elatius*, *Calamagrostis epigejos* a hojně, místy roztroušeně se vyskytující *Rubus fruticosus* agg., *Cerastium arvense*, *Vicia sepium*, *Achillea millefolium*, *Galium album*, *Dactylis glomerata*, *Coronilla varia*, *Lotus corniculatus*, *Plantago lanceolata*, *P. major*, *Melandryum album*, *Taraxacum* sect. *Ruderalia*, *Knautia arvensis*, *Heracleum sphondylium*, *Eryngium campestre*, *Hypericum perforatum* a *Pimpinella major*. Ve společenstvu jsou dosti hojné druhy svazu *Dauco-Melilotion*, rostoucí na náspech, u cest a v okolí zdejších železničních tratí – *Reseda lutea*, *Artemisia vulgaris*, *Linaria vulgaris*, *Pastinaca sativa*, *Melilotus albus*, *Melandryum album*, *Oenothera biennis*, *Cirsium arvense*, *Descurainia sophia*, *Echium vulgare*, *Dipsacus sylvestris* a *Verbascum thapsus*. Velmi hojně se uplatňuje *Calamagrostis epigejos*, šíří se *Tanacetum vulgare*, *Solidago canadensis*, *Tussilago farfara* i zplanělé *Aster novi-belgii*, *Saponaria officinalis* a *Helianthus tuberosus*. Vývoj lučních porostů VKP „Mokřady Triangl“ směřuje k tvorbě floristicky chudších, mezofilních ovsíkových společenstev svazu *Arrhenatherion* s větším uplatněním xerofilních a ruderálních prvků.

Následující dolní část Slatinského potoka, od „Trianglu“ západním směrem, je zatrubněna. Přirozeným vývojem prochází pouze protáhlý mokřadní úsek o rozloze 200 × 15–25 metrů jihovýchodně od kóty 221 „Na Slatinách“ v Zahradním Městě. Potok zde lemuje ochuzená střemchová jasenina asociace *Pruno-Fraxinetum*, ve stromovém patře se *Salix fragilis*, *S. caprea* a *Padus avium*. Z keřů se uplatňují *Sambucus nigra* a *Corylus avellana* a v chudém bylinném patře *Geum urbanum*, *Ficaria bulbifera*, *Galeobdolon luteum*, *Alliaria petiolata*, *Veronica hederifolia*, *Urtica dioica*, *Lysimachia nummularia*, *Myosoton aquaticum*, *Galium aparine*, *Chaerophyllum temulum*, *Solanum dulcamara*, *Aegopodium podagraria*, *Trifolium repens*, *Geranium robertianum* a ovjíživý *Humulus lupulus*.

Na pravostrannou jaseninu navazuje čerstvě vlhká až mokrá louka ohraničená v severní části úzkou cestou a strmým svahem, v minulosti využívaným jako třešňový sad. V současné době je porostlý převážně křovinami – hojnější *Sambucus nigra*, roztroušené *Crataegus monogyna*, *Rosa canina* a jednotlivými stromy *Cerasus vulgaris*, *Juglans regia* a *Robinia pseudacacia*. Po úpatí svahu se rozšiřuje porost *Reynoutria japonica* a zplanělý *Parthenocissus inserta*.

Větší plochu podmáčené louky zaujímá společenstvo asociace *Angelico-Cirsietum oleracei* s přítomnými druhy svazů *Cnidion venosi* a *Molinion* – fytoecologický snímek číslo 8. Navazující úsek, floristicky chudší, odpovídá dosud skladbou porostu asociaci *Alopecuretum pratensis* – fytoecologický snímek číslo 9.

Sn. 8: vlhká část pravostranné nivy Slatinského potoka „Na Slatinách“, JV od kóty 221, 20 m², 0°, 10. 6. 2004, dominantní *Carex vulpina*.

E₁ (95 %): *Carex vulpina* 3, *Alopecurus pratensis* 2, *Cirsium canum* 2, *Deschampsia cespitosa* 2, *Lathyrus pratensis* 2, *Serratula tinctoria* 1–2, *Poa trivialis* 1, *Crepis paludosa* 1, *Festuca pratensis* 1, *Sanguisorba officinalis* 1, *Equisetum palustre* +–1, *Carex caespitosa* +, *Carex gracilis* +, *Carex hirta* +, *Ranunculus repens* +, *Eleocharis palustris* +, *Ranunculus acris* +, *Colchicum autumnale* +, *Calystegia sepium* +, *Geranium pratense* +, *Plantago lanceolata* +, *Juncus effusus* +, *Dactylis glomerata* +, *Galium album* +, *Trifolium repens* +, *Vicia sepium* +;

E₀ (<5 %): *Brachythecium rutabulum* 1.

Mimo snímek: *Poa pratensis* 1, *Succisa pratensis* +, *Holcus lanatus* +, *Galium verum* +, *Solidago gigantea* +.

Sn. 9: vlhká část pravostranné nivy Slatinského potoka „Na Slatinách“, JV od kóty 221, 20 m², 0°, 3. 6. 2003, dominantní *Alopecurus pratensis*.

E₁ (90 %): *Alopecurus pratensis* 4, *Deschampsia cespitosa* 2, *Festuca pratensis* 2, *Lathyrus pratensis* 1, *Sanguisorba officinalis* 1, *Equisetum palustre* 1, *Calystegia sepium* 1, *Galium album* 1, *Geranium pratense* 1, *Cirsium canum* +, *Ranunculus acris* +, *Dactylis glomerata* +, *Lysimachia nummularia* +, *Poa pratensis* +, *Rumex acetosa* r;

E₀ (3 %): *Brachythecium rutabulum* 1.

Mimo snímek: *Trifolium repens* +, *Solidago gigantea* +, *Colchicum autumnale* r.

Podmáčené polohy louky s kolísající hladinou podzemní vody hraničí, zvláště v západní části nivy, dosti ostře s porosty rákosin, vysokých ostříc a skřípiny lesní. Současnou vegetační skladbu a hodnotu těchto společenstev asociací *Caricetum gracilis*, *Caricetum vesicariae* a *Scirpetum sylvatici* naznačují fytoecologické snímky číslo 10, 11 a 12.

Sn. 10: mokřina v Z části louky při Slatinském potoce „Na Slatinách“, 16 m², 0°, 3. 6. 2003.

E₁ (80 %): *Carex gracilis* 4, *Equisetum palustre* 2, *Alopecurus pratensis* 1, *Poa pratensis* 1, *Cirsium canum* +, *Sanguisorba officinalis* +, *Lathyrus pratensis* +, *Galium aparine* +.

Sn. 11: mokřina u rákosiny při Slatinském potoce „Na Slatinách“, 16 m², 0°, 3. 6. 2003.

E₁ (85 %): *Carex vesicaria* 4, *Calystegia sepium* 2, *Scirpus sylvaticus* 1, *Urtica dioica* 1, *Galium aparine* +, *Equisetum palustre* +, *Polygonum amphibium* +, *Phragmites australis* r;

E₀ (3 %): *Brachythecium rutabulum* 1.

Sn. 12: Z část mokré louky mezi rákosinou a cestou „Na Slatinách“, 4 m², 0°, 10. 6. 2004.

E₁ (85 %): *Scirpus sylvaticus* 4, *Urtica dioica* 2, *Calystegia sepium* 1, *Carex vulpina* 1, *Rumex crispus* +, *Juncus tenuis* +, *Polygonum amphibium* +, *Vicia tetrasperma* +, *Poa pratensis* +, *Epilobium hirsutum* +.

Bahnitou sníženinu (2×3 m) u cesty v závěru nivy blíže chat zarůstá společenstvo asociace *Typhetum latifoliae* – dominantní *Typha latifolia*, hojně až roztroušené *Glyceria fluitans*, *Polygonum amphibium*, *Juncus inflexus*, *J. articulatus* a *Equisetum arvense*.

Významné druhy v povodí Slatinského potoka: *Agrimonia eupatoria*, *Betonica officinalis*, *C. vesicaria*, *C. vulpina*, *Colchicum autumnale*, *Crepis paludosa*, *Equisetum fluviatile*, *Galium uliginosum*, *Inula britannica*, *Ranunculus sceleratus*, *Rumex sanguineus*, *Serratula tinctoria*, *Succisa pratensis*, *Valeriana officinalis*.

Povodí Hostavického potoka

Hostavický potok vzniká na území bývalých mokřadů v Praze-Dolních Měcholupech, na zruderizované louce s plochami rákosin v blízkosti Léčiv a. s. Od prameniště v nadmořské výšce 255 m směřuje východně až severně do Dolních Počernic, kde z levé strany

přijímá Štěrboholský potok, do Rokytky se vlévá v Praze-Hostavicích. Délka toku, s převažující betonovou úpravou a místním zatrubněním koryta, je 6,5 km. Mokřadní charakter porostů na prameništi Hostavického potoka připomíná pouze poloha s malou vodní akumulací v západní části louky a roztroušeně se vyskytující druhy řádu *Molinietalia*. Příslušnost k ochuzenému společenstvu asociace *Alopecuretum pratensis* dokládá fytoecenologický snímek číslo 13.

Sn. 13: Dolní Měcholupy, prameniště Hostavického potoka, 3 × 5 m, 3° SV, 19. 5. 2004, doplněno 6. 7. 2004.

E₁ (90 %): *Carex vulpina* 3, *Juncus articulatus* 2, *Potentilla reptans* 2, *Calamagrostis epigejos* 2, *Deschampsia cespitosa* 1, *Poa trivialis* 1, *Galium album* 1, *Lathyrus pratensis* 1, *Cirsium arvense* 1, *Polygonum amphibium* +, *Rumex crispus* +, *Symphytum officinale* +, *Trifolium pratense* +, *Potentilla anserina* +, *Poa pratensis* +, *Cirsium vulgare* +, *Alopecurus pratensis* r, *Ranunculus acris* r, *Phragmites australis* r;

E₀ (10 %): *Brachythecium rutabulum* 2.

Mimo snímek: *Juncus inflexus* 1, *Melilotus officinalis* +, *Dipsacus sylvestris* +, *Solidago gigantea* +.

Lokalita dnes představuje narušenou sušší ovsíkovou louku, s místně hojným výskytem druhů ruderalizovaných stanovišť – *Alopecurus pratensis*, *Glechoma hederacea*, *Trifolium repens*, *Dactylis glomerata*, *Geranium pratense*, *Galium album*, *Melandryum album*, *Poa pratensis*, *Medicago sativa*, *Hypericum perforatum*, *Taraxacum* sect. *Ruderalia*, *Urtica dioica*, *Vicia cracca*, *V. tetrasperma*, *Pimpinella saxifraga*, *Potentilla anserina*, *Melilotus officinalis*, *Calamagrostis epigejos*, *Solidago gigantea*, *Cardaria draba*, ojedinelě *Reynoutria japonica*, *Tanacetum vulgare* a *Tussilago farfara*.

Východním směrem obklopují potoční nivu pole a panelové cesty. Před vtokem Hostavického potoka do násadového rybníka Slatina v Praze-Dubči porůstá svahy koryta větší kolonie *Heracleum mantegazzianum*. Tento druh byl v roce 2004 nově zaznamenán na jihovýchodním travnatém břehu. Na zdejším území, zvláště v terénních sníženinách, byly v minulosti známy (Hrubeš 1985) mokřadní biotopy s dosti bohatou vegetací. K jejich postupným přeměnám na zemědělsky nebo ovocnářsky (ovocné sady, třešňovky) využívané plochy došlo ve dvacátém století. Dnes se na zachovalých vlhčích místech východně od rybníka Slatina rozšiřují rákosiny a blíž k břehům vysokoostřicové a bezkolencové porosty řádů *Magnocaricetalia* a *Molinietalia*. Plošně největší je zde sušší část nesečené mezofilní ovsíkové louky, náležející ke společenstvu asociace *Arrhenatheretum elatioris* s dosti hojně zastoupeným jestřábníkem *Hieracium caespitosum* – fytoecenologický snímek číslo 14. Vlhčí část louky reprezentují menší porosty asociací *Holcetum lanati* – fytoecenologický snímek číslo 15 a *Angelico-Cirsietum oleracei* – fytoecenologický snímek číslo 16.

Sn. 14: Praha-Dubeč, sušší část louky SV od rybníka Slatina, 20 m², 3° JZ, 28. 5. 2004, doplněno 7. 7. 2004.

E₁ (90 %): *Arrhenatherum elatius* 3, *Achillea millefolium* 2, *Alopecurus pratensis* 2, *Trifolium repens* 2, *Dactylis glomerata* 1, *Poa pratensis* 1, *Vicia cracca* 1, *Hieracium caespitosum* 1, *Festuca pratensis* 1, *Pimpinella saxifraga* 1, *Lychnis flos-cuculi* 1 (též bělokvětá forma), *Taraxacum* sect. *Ruderalia* 2,

Trifolium repens 2, *Lathyrus pratensis* 1, *Deschampsia cespitosa* 1, *Hypericum perforatum* 1, *Solidago gigantea* 1, *Odonites verna* 1, *Calamagrostis epigejos* 1, *Rumex acetosa* +, *Pimpinella major* +, *Senecio* cf. *erucifolius* +, *Crepis biennis* +, *Linaria vulgaris* +, *Trifolium dubium* +, *Lotus corniculatus* +, *Cerastium holosteoides* +, *Galium album* +, *Vicia tetrasperma* +, *Daucus carota* r;

E₀ (10 %): *Brachythecium rutabulum* 2.

Mimo snímek: *Ranunculus acris* +, *Helianthus tuberosus* +, *Hypochoeris radicata* r.

Sn. 15: Praha-Dubeč, vlhčí část louky u rákosiny V od rybníka Slatina, 20 m², 0°, 7. 7. 2004.

E₁ (95 %): *Holcus lanatus* 3, *Deschampsia cespitosa* 2, *Juncus effusus* 2, *Phalaris arundinacea* 2, *Ranunculus repens* 2, *Potentilla anserina* 2, *Lathyrus pratensis* 1, *Rumex crispus* 1, *Lythrum salicaria* 1, *Polygonum amphibium* 1, *Centaureum erythraea* (též bělokvětá forma) 1, *Dipsacus sylvestris* 1, *Alopecurus pratensis* +, *Sanguisorba officinalis* +, *Lychnis flos-cuculi* +, *Poa pratensis* +, *Dactylis glomerata* +, *Trifolium pratense* +, *Senecio* cf. *erucifolius* +, *Cirsium arvense* +.

Sn. 16: Praha-Dubeč, vlhčí část louky V od rybníka Slatina, 16 m², 3° JZ, 28. 5. 2004.

E₁ (90 %): *Deschampsia cespitosa* 3, *Lathyrus pratensis* 3, *Alopecurus pratensis* 2, *Lotus corniculatus* 2, *Potentilla anserina* 2, *Poa pratensis* 1, *Holcus lanatus* 1, *Juncus effusus* 1, *Phalaris arundinacea* 1, *Taraxacum* sect. *Ruderalia* 1, *Cirsium canum* +, *Rumex acetosa* +, *Rumex crispus* +, *Glechoma hederacea* +, *Lychnis flos-cuculi* +, *Myosotis palustris* +, *Carex vulpina* +, *Ranunculus repens* +, *Pimpinella saxifraga* +, *Helianthus tuberosus* +, *Lythrum salicaria* r;

E₀ (10 %): *Brachythecium rutabulum* 2; *Plagiomnium affine* +.

Mimo snímek: *Carex hirta* +, *Epilobium palustre* +, *Galium album* +.

Zachovalé plochy mokřadních luk byly ve sledovaném území zaznamenány také na dolním toku Hostavického potoka, na jeho pravobřeží a v okolí soutoku s Rokytkou, severovýchodně od kóty 226 v Praze-Hostavicích. Jejich současnou skladbu naznačují přítomné dominantní porosty rákosin asociace *Phragmitetum communis*, vysokých ostřic asociace *Caricetum gracilis*, chřastice rákosovité asociace *Phalaridetum arundinaceae* a floristicky dosti chudé bezkolencové porosty řádu *Molinietalia*. Zdejší společenstva doplňují druhy vlhkých až podmáčených a krátkodobě zaplavovaných luk – *Alopecurus pratensis*, *Galium uliginosum*, *Potentilla erecta*, *Poa trivialis*, *Lysimachia vulgaris*, *Deschampsia cespitosa*, *Sanguisorba officinalis*, *Equisetum palustre*, *Scirpus sylvaticus*, *Filipendula ulmaria*, *Epilobium hirsutum*, ojedinelé *Typha latifolia*. Na sušších a výše rozložených místech od soutoku jižně k bytové zástavbě převládají porosty narušené asociace *Arrhenatheretum elatioris* se zavlečenými a ruderalními druhy *Solidago gigantea*, *Armoracia rusticana*, *Elytrigia repens*, *Poa annua*, *Matricaria maritima* subsp. *inodora*, *Chamomilla suaveolens*, z dřevin se zde vyskytují *Robinia pseudacacia*, *Crataegus monogyna*, *Rosa canina*, při potoce *Salix caprea*, *S. fragilis*, *Acer pseudoplatanus* a vysazený *Acer negundo*. Současnou vegetační hodnotu společenstev dokládají fytoocenologické snímky číslo 17 a 18.

Sn. 17: Hostavice, vlhká část levostranné louky u soutoku Hostavického potoka s Rokytkou, 20 m², 3° S, 7. 7. 2004.

E₁ (90 %): *Deschampsia cespitosa* 3, *Phalaris arundinacea* 2, *Alopecurus pratensis* 2, *Lathyrus pratensis* 2, *Vicia tetrasperma* 2, *Festuca pratensis* 1, *Glechoma hederacea* 1, *Sanguisorba officinalis* 1, *Rumex*

crispus +, *Cirsium canum* +, *Polygonum amphibium* +, *Urtica dioica* +, *Poa trivialis* +, *Convolvulus sepium* +, *Phragmites australis* +, *Angelica sylvestris* r.

Mimo snímek: *Juncus inflexus* 2, *Stachys palustris* +, *Poa pratensis* +, *Vicia cracca* +, *Anthriscus sylvestris* +.

Sn. 18: Hostavice, sušší část pravostranné louky u soutoku Hostavického potoka s Rokytkou, 25 m², 3° S, 7. 7. 2004.

E₁ (100 %): *Arrhenatherum elatius* 3, *Calamagrostis epigejos* 2, *Agrostis stolonifera* 2, *Lathyrus pratensis* 2, *Poa pratensis* 2, *Vicia tetrasperma* 2, *Stellaria graminea* 1, *Geranium pratense* 1, *Achillea millefolium* 1, *Lotus corniculatus* 1, *Vicia cracca* 1, *Trifolium pratense* 1, *Potentilla reptans* 1, *Linaria vulgaris* 1, *Odontites verna* 1, *Deschampsia cespitosa* +, *Galium album* +, *Campanula patula* +, *Lychnis flos-cuculi* +, *Senecio* cf. *erucifolius* +, *Dactylis glomerata* +, *Solidago gigantea* +, *Polygonum amphibium* +, *Melilotus officinalis* +, *Epilobium hirsutum* r, *Agrimonia eupatoria* r.

Mimo snímek: *Festuca pratensis* +, *Convolvulus arvensis* +, *Melandrium album* r.

Významné druhy v povodí Hostavického potoka: *Agrimonia eupatoria*, *Angelica sylvestris*, *Carex vulpina*, *Centaureum erythraea*, *Cirsium canum*, *Eleocharis palustris*, *Galium uliginosum*, *Valeriana officinalis*, *Hieracium caespitosum*, *Heracleum mantegazzianum*.

Ostřicovo-bezkolencová louka v povodí Rokytky

V povodí potoka Rokytky náleží k nejlépe zachovalým mokřadům kromě údolní louky „Na Jeleně“ severovýchodně od Koloděj (Jaroš 1997) vlhká až mokrá, místy zrašeliněná louka východně od kóty 415 na Vojkově u Řičan. První záznamy výskytu rostlinných druhů na „Vojkovské“ louce pocházejí z 11. 5. 1966 – *Dactylorhiza majalis*, *Cardamine amara*, *C. pratensis*, *Caltha palustris*, *Valeriana dioica*, následně 24. 7. 1973 – *Iris sibirica* a *Eriophorum angustifolium* a 8. 8. 1974 – *Parnassia palustris* (adnot. V. Jaroš). Výskyt prstnatce májového byl publikován ve studiích o jeho rozšíření na Jevanské plošině (Jaroš 1973, 1976). Současná druhově bohatá vegetace lokality má při srovnání s antropicky narušenými porosty v nivách Slatinského a Hostavického potoka charakter přírodě dosti blízké vegetace, poškozené pouze na okrajích rytím divokých prasat. Na její skladbě se podílejí převážně společenstva vlhkých až zrašeliněných stanovišť řádu *Molinietalia*, svazů *Molinion* a *Calthion*. Z dominantních druhů se zde uplatňují *Molinia caerulea*, *Carex panicea*, *C. nigra*, *C. canescens*, *Galium boreale*, *Alopecurus pratensis* a do roku 2000 *Eriophorum angustifolium*. Nesečený pás louky (šířka 10 až 15 metrů) podél zarostlé vodnaté strouhy zaujímá tužebníkové společenstvo asociace *Lysimachio vulgaris-Filipenduletum* s druhy jako např. *Alopecurus pratensis*, *Cardamine pratensis*, *Galium palustre*, *Eleocharis palustris* a *Mentha arvensis*. Na sečené ploše se méně uplatňuje medýňkový porost asociace *Holcetum lanati* a podél suššího severního okraje mezofilní *Arrhenatheretum elatioris*. Úzká východní část louky, ohraničená starým plotem, je mokrá a zarůstá rozšiřující se olší *Alnus glutinosa* (E₂), *Scirpus sylvaticus*, *Phalaris arundinacea* a ojediněle *Phragmites australis*. Navazující skřipinový porost, podél severního okraje louky

narytý prasaty, je v dolní části ovlivněn nárůstem *Urtica dioica* a *Filipendula ulmaria*. Lesnatý svah mezi státní silnicí a mokřadní loukou zarůstají *Quercus petraea*, *Q. robur*, *Pinus sylvestris*, *Fraxinus excelsior*, *Acer pseudoplatanus*, *Salix fragilis* a vysazené buky, v západní části více *Alnus glutinosa*.

Z chráněných a ohrožených druhů se na „Vojkovské“ louce vyskytují: *Iris sibirica* (C2), *Gentiana pneumonanthe* (C2), *Dactylorhiza majalis* (C3), *Trollius altissimus* (C3) a *Primula veris* subsp. *veris* (C4). Silně ohrožený hořec hořepník byl na lokalitě zaznamenán 8. 8. 2004 v jediném exempláři (výška 465 mm, 5 květů, velikost koruny posledního květu 34 mm). Za nejbližší lokalitu druhu lze dosud považovat prameniště nad tratí u obce Újezd nad Lesy (Špryňar & Řezáč 1997).

Současný charakter lučního porostu dokladují fytoocenologické snímky číslo 19 až 24. Snímky číslo 20 a 22 odpovídají asociaci *Molinietum caeruleae* s dominantním druhem *Carex panicea*. V Polabí ji uvádí Klika (1947).

Sn. 19: Vojkov u Řičan, zrašeliněná plocha ve střední části louky u potoka Rokytky V od kóty 415, 20 m², 0°, 20. 5. 1998, doplněno 6. 8. 1998, asoc. *Molinietum caeruleae* s dominantním druhem *Carex canescens*.

E₁ (100 %): *Carex canescens* 3, *Molinia caerulea* 2, *Eriophorum angustifolium* 2, *Caltha palustris* 2, *Ranunculus acris* 2, *Carex panicea* 1, *Juncus conglomeratus* 1, *Juncus effusus* 1, *Galium uliginosum* 1, *Sanguisorba officinalis* 1, *Cardamine pratensis* 1, *Dactylorhiza majalis* 1, *Selinum carvifolia* 1, *Poa trivialis* 1, *Scirpus sylvaticus* 1, *Lathyrus pratensis* 1, *Achillea ptarmica* 1, *Holcus lanatus* 1, *Poa pratensis* 1, *Lysimachia nummularia* +, *Luzula multiflora* +, *Myosotis palustris* +, *Carex vesicaria* +, *Galium boreale* +, *Succisa pratensis* +, *Colchicum autumnale* +, *Poa palustris* +, *Potentilla erecta* +, *Ranunculus repens* +, *Cirsium palustre* +, *Alopecurus pratensis* +, *Rumex acetosa* +, *Festuca pratensis* +, *Crepis paludosa* +, *Carex pallescens* +, *Filipendula ulmaria* +, *Valeriana officinalis* +, *Lychnis flos-cuculi* +, *Geranium palustre* +, *Angelica sylvestris* +, *Equisetum palustre* +, *Anthoxanthum odoratum* +, *Veronica chamaedrys* +, *Betonica officinalis* r, *Lysimachia vulgaris* r;

E₀ (20 %): *Rhytidadelphus squarrosus* 2, *Sphagnum fallax* 1.

Mimo snímek: *Viola palustris* +, *Ajuga reptans* +, *Trisetum flavescens* +, *Hypericum maculatum* r, *Trollius altissimus* r, *Alnus glutinosa* juv. r.

Sn. 20: Vojkov u Řičan, střední část louky u potoka Rokytky V od kóty 415, 20 m², 0°, 17. 5. 2004, doplněno 5. 7. 2004, asoc. *Molinietum caeruleae* s dominantním druhem *Carex panicea*.

E₁ (100 %): *Carex panicea* 3, *Molinia caerulea* 2, *Galium boreale* 2, *Alopecurus pratensis* 2, *Juncus effusus* 2, *Geranium palustre* 2, *Lathyrus pratensis* 2, *Achillea ptarmica* 2, *Carex nigra* 1, *Ranunculus acris* 1, *Sanguisorba officinalis* 1, *Selinum carvifolia* 1, *Filipendula ulmaria* 1, *Lysimachia nummularia* 1, *Dactylorhiza majalis* 1, *Poa trivialis* 1, *Stellaria graminea* 1, *Rumex acetosa* 1, *Deschampsia cespitosa* 1, *Cardamine pratensis* 1, *Carex pallescens* 1, *Festuca pratensis* 1, *Scirpus sylvaticus* 1, *Betonica officinalis* +, *Potentilla erecta* +, *Poa palustris* +, *Lychnis flos-cuculi* +, *Ranunculus repens* +, *Galium palustre* +, *Lysimachia vulgaris* +, *Succisa pratensis* +, *Galium uliginosum* +, *Valeriana officinalis* +, *Equisetum palustre* +, *Myosotis palustris* +, *Juncus conglomeratus* +, *Cirsium palustre* +, *Cerastium holosteoides* +, *Poa pratensis* +, *Holcus lanatus* +, *Luzula multiflora* +, *Trifolium pratense* +, *Plantago lanceolata* +, *Carex brizoides* +, *Agrostis capillaris* +, *Avenula pubescens* r, *Melica nutans* r;

E₀ (15 %): *Rhytidadelphus squarrosus* 2.

Mimo snímek: *Carex ovalis* 1, *Viola palustris* +, *Lotus corniculatus* +, *Ranunculus auricomus* r, *Trisetum flavescens* r.

Sn. 21: Vojkov u Říčan, východní část louky u potoka Rokytka V od kóty 415, 6×5 m, 0°, 17. 5. 2004, doplněno 18. 8. 2004, asociace *Molinietum caeruleae* s dominantním druhem *Carex nigra*.

E₁ (100 %): *Carex nigra* 3, *Sanguisorba officinalis* 2, *Alopecurus pratensis* 2, *Geranium palustre* 2, *Equisetum palustre* 2, *Scirpus sylvaticus* 2, *Iris sibirica* 1, *Molinia caerulea* 1, *Lysimachia nummularia* 1, *Poa palustris* 1, *Betonica officinalis* 1, *Filipendula ulmaria* 1, *Poa trivialis* 1, *Lathyrus pratensis* 1, *Valeriana officinalis* 1, *Galium uliginosum* 1, *Rumex acetosa* 1, *Juncus effusus* 1, *Stellaria graminea* 1, *Achillea ptarmica* 1, *Deschampsia cespitosa* 1, *Cardamine pratensis* 1, *Carex panicea* +, *Selinum carvifolia* +, *Potentilla erecta* +, *Ficaria bulbifera* +, *Rumex crispus* +, *Ranunculus repens* +, *Crepis paludosa* +, *Lysimachia vulgaris* +, *Myosotis palustris* +, *Caltha palustris* +, *Angelica sylvestris* +, *Juncus conglomeratus* +, *Lychnis flos-cuculi* +, *Cerastium holosteoides* +, *Luzula multiflora* +, *Dactylorhiza majalis* r;

E₀ (15 %): *Rhytidadelphus squarrosus* 2.

Mimo snímek: *Succisa pratensis* +, *Veronica chamaedrys* +, *Anemone nemorosa* +.

Sn. 22: Vojkov u Říčan, střední část louky blíž vodnaté strouhy V od kóty 415, 12 m², 0°, 414 m n. m., 18. 8. 2004, asociace *Molinietum caeruleae* s dominantním druhem *Carex panicea*.

E₁ (100 %): *Carex panicea* 3, *Molinia caerulea* 2, *Potentilla erecta* 2, *Selinum carvifolia* 2, *Scirpus sylvaticus* 2, *Juncus conglomeratus* 2, *Betonica officinalis* 1, *Carex ovalis* 1, *Sanguisorba officinalis* 1, *Lathyrus pratensis* 1, *Lysimachia vulgaris* 1, *Achillea ptarmica* 1, *Lysimachia nummularia* 1, *Equisetum palustre* 1, *Juncus effusus* 1, *Geranium palustre* 1, *Filipendula ulmaria* 1, *Galium uliginosum* 1, *Succisa pratensis* +, *Carex gracilis* +, *Galium palustre* +, *Alopecurus pratensis* +, *Cardamine pratensis* +, *Dactylorhiza majalis* +, *Ranunculus acris* +, *Holcus lanatus* +, *Rumex acetosa* +, *Veronica chamaedrys* +, *Glechoma hederacea* +, *Plantago lanceolata* +, *Alchemilla* cf. *monticola* +, *Agrostis stolonifera* +, *Galium boreale* r, *Angelica sylvestris* r, *Achillea millefolium* r, *Gentiana pneumonanthe* r;

E₀ (15 %): *Rhytidadelphus squarrosus* 2.

Mimo snímek: *Poa pratensis* +, *Juncus articulatus* +, *Stellaria graminea* +.

Sn. 23: Vojkov u Říčan, západní část mokré nesečené louky při vodnaté strouze V od kóty 415, 20 m², 0°, 18. 8. 2004, asociace *Lysimachio vulgaris-Filipenduletum*.

E₁ (100 %): *Lysimachia vulgaris* 3, *Filipendula ulmaria* 3, *Scirpus sylvaticus* 2, *Urtica dioica* 2, *Juncus effusus* 2, *Equisetum palustre* 2, *Caltha palustris* 1, *Alopecurus pratensis* 1, *Achillea ptarmica* 1, *Galium palustre* 1, *Deschampsia cespitosa* 1, *Iris pseudacorus* 1, *Lathyrus pratensis* 1, *Selinum carvifolia* 1, *Rumex crispus* 1, *Carex panicea* 1, *Lythrum salicaria* +, *Carex nigra* +, *Myosotis palustris* +, *Cirsium oleraceum* +, *Festuca pratensis* +, *Galium uliginosum* +, *Crepis paludosa* +, *Cirsium palustre* +, *Sanguisorba officinalis* +, *Angelica sylvestris* +, *Carex gracilis* +, *Ficaria bulbifera* +, *Eleocharis palustris* +, *Mentha arvensis* +, *Galium aparine* +, *Ranunculus flammula* r;

E₀ (3 %): *Brachythecium rutabulum* 1, *Rhytidadelphus squarrosus* +.

Mimo snímek: *Scutellaria galeuriculata* +, *Molinia caerulea* +, *Lysimachia nummularia* +.

Sn. 24: Vojkov u Říčan, jihozápadní okraj louky při potoce Rokytka V od kóty 415, 20 m², 0°, 18. 8. 2004, asociace *Scirpetum sylvatici*.

E₁ (90 %): *Scirpus sylvaticus* 3, *Deschampsia cespitosa* 2, *Filipendula ulmaria* 2, *Geranium palustre* 2, *Phalaris arundinacea* 1, *Carex nigra* 1, *Myosotis palustris* 1, *Achillea ptarmica* 1, *Juncus effusus* 1, *Alopecurus pratensis* 1, *Cirsium palustre* +, *Hypericum tetrapterum* +, *Rumex crispus* +, *Lathyrus pratensis* +, *Betonica officinalis* +, *Impatiens parviflora* r.

Mimo snímek: *Lysimachia vulgaris* +, *Selinum carvifolia* +, *Urtica dioica* +.

Kromě druhů uvedených ve snímcích byly na louce zaznamenány *Achillea millefolium*, *Arrhenatherum elatius*, *Calamagrostis epigejos*, *Campanula patula*, *Cirsium arvense*,

Dactylis glomerata, *Epilobium palustre*, *Festuca rubra*, *Galeopsis tetrahit*, *Hypericum perforatum*, *Leucanthemum irtutianum*, *Nardus stricta*, *Plantago major*, *Polygonum lapathifolium*, *Trifolium repens*, ve východní části louky *Phragmites australis*, blíž potoka *Primula veris* subsp. *veris* (3. 5. 2005, HJ), *Equisetum sylvaticum* a *Impatiens noli-tangere*. Na sušším severním okraji se rozrůstá *Rubus fruticosus* agg. a *Brachypodium sylvaticum* a jeden zplanělý *Ilex aquifolium*. V roce 1974 se zde vyskytovalo několik jedinců *Parnassia palustris* (Jaroš 1998b) a *Trollius altissimus* (roste dosud – foto V. Jaroš, 3. 5. 2005).

Závěr

V nivách potoků Slatinského, Hostavického a Rokytky byly popsány zachovalé a dosud méně narušené části vlhkých až čerstvě vlhkých luk. Z významnějších rostlinných společenstev jsou ve VKP „Mokřady Triangl“ v Praze-Hostivaři zastoupené ochuzené asociace *Alopecuretum pratensis* a *Angelico-Cirsietum oleracei*, „Na Slatinách“ v Praze-Strašnice také *Caricetum vesicariae*. Floristicky zajímavé je ovsíkové společenstvo asociace *Arrhenatheretum elatioris* s hojným jestřábníkem trsnatým *Hieracium caespitosum*, zaznamenaném východně od rybníka Slatina v Praze-Dubči. V území na místech s vyšší hladinou podzemní vody se uplatňují porosty rákosin a vysokých ostřic asociací *Phragmitetum communis*, *Typhetum latifoliae* a *Phalaridetum arundinaceae*. Převážná část zbylých nivních porostů je zde ovlivněna mechanickými zásahy a nepříznivými hydrologickými poměry. Projevují se zvláště na území VKP „Mokřady Triangl“ („jezírko“ vybagrováno), kde se navíc plošnou sukcesí prosazují a šíří ruderalní taxony – *Aster novi-belgii*, *Dipsacus sylvestris*, *Helianthus tuberosus*, *Reynoutria japonica*, *Solidago gigantea*, *Tanacetum vulgare*, na sušších místech *Calamagrostis epigejos*. Podél zarůstajícího koryta Hostavického potoka se k rybníku Slatina rozšiřuje *Heracleum mantegazzianum*.

Velmi dobře zachovalý mokřadní ekosystém byl nově popsán v povodí Rokytky při hranici Prahy východně od kóty 415 na Vojkově u Řičan. Tvoří jej floristicky dosti bohatá rostlinná společenstva patřící k asociacím *Molinietum caeruleae*, *Lysimachio vulgaris-Filipenduletum* a *Scirpetum sylvatici*. Vzhledem k aktuální přítomosti silně ohrožených a ohrožených taxonů květeny ČR – *Gentiana pneumonanthe* (C2), *Iris sibirica* (C2), hojně *Dactylorhiza majalis* (C3), *Trollius altissimus* (C3) a *Primula veris* subsp. *veris* (C4), navrhuji tuto zachovalou lokalitu zařadit mezi chráněná území.

V nivách sledovaných potoků byly z významnějších rostlinných druhů zjištěny *Betonica officinalis*, *Carex vulpina*, *Equisetum fluviatile*, *Ranunculus sceleratus*, *Rumex sanguineus*, *Selinum carvifolia* (Slatinský potok), *Carex vesicaria*, *Colchicum autumnale*, *Serratula tinctoria*, *Succisa pratensis*, *Centaureum erythraea*, *Hieracium caespitosum*, *Senecio* cf. *erucifolius* (Hostavický potok), *Dactylorhiza majalis*, *Eriophorum angustifolium*, *Gentiana pneumonanthe*, *Iris pseudacorus*, *I. sibirica*, *Trollius altissimus*, *Primula veris* subsp. *veris* (Vojkovská louka).

Poděkování

Za cenné rady a úpravu anglického textu srdečně děkuji RNDr. Jiřímu Kolbekovi, DrSc., za determinaci mechů vřele děkuji Haně Franklové. Ocenění si zaslouží p. Ing. M. Kosan a Ing. J. Červinka z polesí Řičany za zachování a péči (sečení) o Vojkovskou mokřadní louku.

Literatura

Balatka B. (1985): Geomorfologické členění pražského území. – In: Kubíková J. & Podzemský O. [eds], Staletá Praha, p. 45–56, Přírodovědný výzkum, Praha.

- Hrubeš J. (1982): Kapitoly z dějin Prahy 10. – Zprav. ONV Prahy 10, duben 1982: 16.
- Jaroš V. (1973): Předběžné sdělení o prstnatci *Dactylorhiza latifolia* (L.) Soó východně od Prahy. – Čas. Nár. Muz., sect. natur., 142 (1975): 51–55.
- Jaroš V. (1976): Výsledky studia stavu výskytu *Dactylorhiza latifolia* (L.) Soó ssp. *latifolia* na Jevanské plošině. – Bohem. Centr. 5: 53–60.
- Jaroš V. (1997): Rostlinná společenstva jihovýchodní části Prahy se zřetelem na botanicky významná území. – *Natura Prag.* 14: 67–111.
- Jaroš V. (1998a): Přírodní hodnotné části povodí Slatinského potoka v Praze 10. – Ms., 10 p., 4 map., [depon. in: ČSOP Praha 10; OŽP MHMP].
- Jaroš V. (1998b): Doplněk k rozšíření významných a chráněných druhů cévnatých rostlin v Čechách. – *Muz. Současn.*, ser. natur., 12: 11–18.
- Jaroš V. (2000): Floristicko-ekologický průzkum a hodnocení vlhkých až mokřých luk uvnitř i vně „Trianglu“ při Slatinském potoce v Praze. – Ms., 9 p., 2 map. [depon. in: ČSOP Praha 10; OŽP MHMP].
- Jaroš V. (2001): Floristicko-ekologický výzkum území VKP „Mokřady Triangl“ v Praze 10 v roce 2001. – Ms., 10 p., 2 map. [depon. in: ČSOP Praha 10; OŽP MHMP].
- Kerouš K. (2000): Zoologický průzkum obratlovců – 5. Slatinský potok. – Ms., 13 p. [depon. in: ČSOP Praha 10; OŽP MHMP].
- Klika J. (1947): Rostlinosociologické jednotky slatin a lučních porostů v Polabí. – *Věstn. Král. Čes. Společ. Nauk, cl. math.-natur.*, 1945(1): 1–31.
- Lišková E. (2000): Hydrobiologický průzkum mokřadů v oblasti Trianglu (Praha 10). Zpráva za rok 2000. – Ms., 6 p., 1 map. [depon. in: ČSOP Praha 10; OŽP MHMP].
- Moravec J. et al. (1995): Rostlinná společenstva České republiky a jejich ohrožení, ed. 2. – *Severočes. Přír.*, příl. 1995.
- Moravec J., Neuhäusl R. et al. (1991): Přirozená vegetace území hlavního města Prahy a její rekonstrukční mapa. – *Academia*, Praha.
- Neuhäuslová Z. & Kolbek J. (1982): Seznam vyšších rostlin, mechoroštů a lišejníků střední Evropy užitých v bance geobotanických dat BÚ ČSAV. – BÚ ČSAV, Píluhonice.
- Palek L. (1977): Příspěvek ke květeně Prahy I. – *Zpr. Čes. Bot. Společ.* 12: 171–182.
- Poubová M. (1976): Zajímavosti o horninách Prahy a pražského okolí. – *Nár. Muz., mineralog.-petrograf. odděl.*, Praha, 1976/9: 1–20, append. 1 map. [cyklostyl].
- Quitt E. (1971): Klimatické oblasti Československa. – *Studia Geogr.* 16: 1–73.
- Řezáč M. (1999): Ohrožené pražské mokřady 5. Podmáčená louka u Dubečku. – *Muz. Současn.*, ser. natur., 13: 25–26.
- Špryňar P. & Řezáč M. (1997): Ohrožené pražské mokřady 2. Prameniště nad tratí u Újezda nad Lesy. – *Muz. Současn.*, ser. natur., 11: 67–79.

Došlo dne 29. 3. 2005